Naturopplevingar
v/ Bjørn Åge Jensen
Postboks 11
2688 LOM

SAKSBEHANDLER: STEIN MAGNE GREVRUSTEN ARKIVKODE: 2014/637 - 432.3 DATO: 07.02.2014

RONDANE NASJONALPARK - SØKNAD OM ORGANISERT FERDSEL SPRANGET OG GLITRA - 2014 - NATUROPPLEVINGAR V/ BJØRN ÅGE JENSEN.

Viser til mottatte søknad om organisert ferdsel ved Spranget og Glitra. Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 31.01.2014 behandla søknaden og gjort slik

Vedtak

Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte den 31. januar 2014 gitt Natur Opplevingar AS v/ Bjørn Åge Jensen tillatelse til å gjennomføre organisert ferdsel i deler av Rondane nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Omsøkt aktivitet som isklatring, etablering av taubane og graving av snøhule kan bare foregå innenfor avgrensning på vedlagt kart som er farget med rødt. Alle andre aktiviteter skal legges utenfor grensene til Rondane nasjonalpark.
- Løyper som er merket kan benyttes til forflytning mellom områdene og til alminnelig turgåing på ski eller truger.
- Det skal etableres en god praksis for innsamling av søppel og bruk av bærbare latriner i camp-områdene. Dette skal fjernes fra stedet etter bruk og leveres til godkjent mottak.
- Før området for snøhuleaktiviteten tas i bruk skal lokalt SNO kontaktes for å avklare om villreinen er lokalisert på steder som kan være ugunstige i forhold til gjennomføringen av aktiviteten. Kontakt Finn Bjormyr på telefon 481 13 674.
- Ferdselen skal skje på en slik måte at den ikke er til nevneverdig sjenanse for dyreliv eller andre som bedriver friluftsliv i området.
- Det er ikke anledning til bruk av motorisert ferdsel i forbindelse med aktivitetene.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljøverndepartementet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Stein Magne Grevrusten
Nasjonalparkforvalter

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi går i e-post til:

- SNO v/ Finn Bjormyr
- Fylkesmannen i Oppland
- Rådgivende utvalg for nasjonalparker og landskapsvernområder i Rondaneregionen v/ Jan Olav Solstad
- Miljødirektoratet
- Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten v/ Morten Liebe
- Sel kommune
- Nord-Fron kommune
- Sel Fjellstyre
- Vulufjell fjellstyre

Arkivsaksnr: 2014/637-0

Saksbehandler: Stein Magne Grevrusten

Dato: 22.01.2014

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	5/2014	31.01.2014

Rondane nasjonalpark - Søknad om organisert ferdsel Spranget og Glitra - 2014 – Natur Opplevingar AS v/ Bjørn Åge Jensen.

Nasjonalparkforvalters innstilling

Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte den 31. januar 2014 gitt Natur Opplevingar AS v/ Bjørn Åge Jensen tillatelse til å gjennomføre organisert ferdsel i deler av Rondane nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Omsøkt aktivitet som isklatring, etablering av taubane og graving av snøhule kan bare foregå innenfor avgrensning på vedlagt kart som er farget med rødt. Alle andre aktiviteter skal legges utenfor grensene til Rondane nasjonalpark.
- Løyper som er merket kan benyttes til forflytning mellom områdene og til alminnelig turgåing på ski eller truger.
- Det skal etableres en god praksis for innsamling av søppel og bruk av bærbare latriner i camp-områdene. Dette skal fjernes fra stedet etter bruk og leveres til godkjent mottak.
- Før området for snøhuleaktiviteten tas i bruk skal lokalt SNO kontaktes for å avklare om villreinen er lokalisert på steder som kan være ugunstige i forhold til gjennomføringen av aktiviteten. Kontakt Finn Bjormyr på telefon 481 13 674.
- Ferdselen skal skje på en slik måte at den ikke er til nevneverdig sjenanse for dyreliv eller andre som bedriver friluftsliv i området.
- Det er ikke anledning til bruk av motorisert ferdsel i forbindelse med aktivitetene.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljøverndepartementet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 31.01.2014

Arbeidsutvalget er positive til næringsutvikling i randsonen av verneområdene. Ved slik type næringsvirksomhet er det viktig at aktiviteten ikke foregår i områder som er i konflikt med verneverdiene. Foreslått avgrensning i kart har en fornuftig avgrensning, da det ikke er ønskelig å trekke aktivitet lenger inn i områder som kan være i konflikt med villreinen.

Vedtak

Arbeidsutvalget i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte den 31. januar 2014 gitt Natur Opplevingar AS v/ Bjørn Åge Jensen tillatelse til å gjennomføre organisert ferdsel i deler av Rondane nasjonalpark. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ.

Følgende vilkår gjelder for tillatelsen:

- Omsøkt aktivitet som isklatring, etablering av taubane og graving av snøhule kan bare foregå innenfor avgrensning på vedlagt kart som er farget med rødt. Alle andre aktiviteter skal legges utenfor grensene til Rondane nasjonalpark.
- Løyper som er merket kan benyttes til forflytning mellom områdene og til alminnelig turgåing på ski eller truger.
- Det skal etableres en god praksis for innsamling av søppel og bruk av bærbare latriner i camp-områdene. Dette skal fjernes fra stedet etter bruk og leveres til godkjent mottak.
- Før området for snøhuleaktiviteten tas i bruk skal lokalt SNO kontaktes for å avklare om villreinen er lokalisert på steder som kan være ugunstige i forhold til gjennomføringen av aktiviteten. Kontakt Finn Bjormyr på telefon 481 13 674.
- Ferdselen skal skje på en slik måte at den ikke er til nevneverdig sjenanse for dyreliv eller andre som bedriver friluftsliv i området.
- Det er ikke anledning til bruk av motorisert ferdsel i forbindelse med aktivitetene.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljøverndepartementet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

- Søknad med vedlagt kart fra Natur Opplevingar, datert 20.12.2013.

Saksopplysninger

<u>Om søknaden</u>

Natur Opplevingar AS søker om tillatelse til organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark i uke 11 og 12 i 2014, jf. programmet som ligger vedlagt. Ferdselen vil omfatte kurs i vintertjeneste av en gruppe med soldater fra det Danske forsvaret. Opplæringen vil bl.a. omfatte skredlære, orientering i vinterfjellet, isklatring, snøhulegraving, bygging av tyrolertravers, praktisk bruk av ski og truger, m.m. Antall deltagere er 65 stk. pr. uke, og denne gruppen vil igjen bli oppdelt i mindre grupper på ca. 9 deltagere pr. veileder.

Området som søker ønsker å bruke framgår av grønn avgrensning i kart 1. Søker påpeker at bruken av snøhuleområdene vil bli koordinert med evt. andre brukere som bl.a. Nord-Gudbrandsdal vidaregående skule som også benytter deler av området i samme periode.

Søker skriver i søknaden at det ikke vil være motorisert ferdsel forbundet med kursvirksomheten. Våpen vil ikke bli medbrakt fra Danmark, men deltagerne vil være kledd i militær uniform og bære militær utrustning. Hovedbase for oppholdet er Rondane Spa på Mysuseter.

Verneforskrift og forvaltningsplan

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for nasjonalparken til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Området for aktiviteten i søknaden ligger i Rondane nasjonalpark. Verneforskriftens § 2 angir følgende formål med opprettelsen av Rondane nasjonalpark:

- *ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,*
- *ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,*
- *ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,*
- *sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,*
- *bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,*
- *ta vare på verdifulle kulturminner.*

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I verneforskriftens § 5.2 om ferdsel står det følgende:

> *Bestemmelsene i denne forskrift er ikke til hinder for tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger.*
>
> *Annen organisert ferdsel og ferdselsformer som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. Det vises forøvrig til forvaltningsplanen.*

En eventuell tillatelse må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 om dispensasjon fra vernevedtak:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane er organisert ferdsel til fots og på ski *utenfor* godkjente turstier eller skiløyper antatt å kunne skade naturmiljøet, og er derfor søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for de som arrangerer *gjentatte turer over sesongen, eller for grupper større enn 20 personer.*

I forvaltningsplanen legges det også til grunn at all organisert ferdsel til fots og på ski som følger *merkete stier og skiløyper* som er godkjente i forvaltningsplanen ikke er til skade for naturmiljøet, og at dette derfor er tillatt uten spesiell tillatelse.

I motsetning til det tradisjonelle friluftslivet innebærer annen organisert ferdsel ofte et større antall mennesker på samme sted på samme tid. På vinterstid er det i første rekke faren for uheldig forstyrrelser på dyrelivet som gjør at organiserte opplegg og arrangementer er underlagt søknadsplikt. Forvaltningsmyndigheten vil om nødvendig kunne nekte gjennomføring av arrangementer og opplegg som er i konflikt med verneformålet.

I forvaltningsplanen er det også fremhevet at all øvingsvirksomhet fra forsvaret bør legges til andre områder enn nasjonalparkene. Unntak for dette gjelder Heimevernsskolen på Dombås som er spesielt omtalt i forvaltningsplanen. I dette tilfellet er det personell fra det Danske forsvaret som har leid en sivil aktør for kursing innen basiskunnskaper for vinterfriluftsliv. Programmet som skal gjennomføres bærer ikke preg av militær aktivitet, men uniformering og utstyr ellers vil nok vise tydelig at dette er forsvarspersonell. Det er derfor under noe tvil at dette blir vurdert som «vanlig» organisert ferdsel og ikke øvelsesvirksomhet i regi av forsvaret.

Deler av Frydalen landskapsvernområde ligger mellom Spranget og Mysuseter. Noe av aktiviteten vil foregå her, men vernebestemmelsen gir ingen direkte hjemmel til å regulere organisert ferdsel eller ferdselsformer som kan skade naturmiljøet her.

Denne saken må i tillegg vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jamfør § 7.

Vurdering

Omsøkt aktivitet innenfor Rondane nasjonalpark er planlagt gjennomført til begrensede områder rett vest for Spranget, samt langs elvegjelet Glitra sørøst for Spranget. Aktiviteten er konsentrert til to uker i midten av mars. Snøhulegravingen er ønsket gjennomført innenfor avmerking på kartet. I følge programmet for gjennomføringen vil snøhuleaktiviteten foregå over tre dager hver uke. Isklatring og bygging av provisorisk taubane er tenkt gjennomført ved Brudesløret som ligger langs Ula rett innenfor vernegrensen til nasjonalparken. Aktiviteten ved Brudesløret vil foregå over to dager hver uke.

Opprinnelig ønsket område for aktiviteten var i utgangspunktet stort og omfattet Randen i vest mot Peer Gynt hytta, til Skjerrellhøa i øst (grønn avgrensning i kart 1). I samtale med søker har det blitt gjort klart at arealet må kuttes ned til det mest nødvendige som omfatter områder egnet for snøhulegraving og

isklatring (rød skravert avgrensning i kart 1). De andre aktivitetene som er omtalt i programmet må gjennomføres utenfor grensene til Rondane nasjonalpark, eksempelvis i områdene Ranglarhø, Furusjøen eller Kringsæterfjellet som ligger i nærheten til Mysuseter.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med ny regionalplan for Rondane og Sølnkletten. NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området. I tillegg foreligger ferske data fra GPS-prosjektet i perioden 2009 og fram til nå (§ 8).

Organisert aktivitet som foregår utenfor godkjente løyper kan fort komme i konflikt med verneverdiene i området, og i hovedsak kan dette være til sjenanse for villreinen i Rondane. Tradisjonelt bruker villreinen områdene rundt Illmannhøe, Veslelægeret, Skjerellhøa og Steinbudalshøa på denne tiden av året. Dette bekreftes også gjennom registrerte posisjoner fra villrein med GPS-sender. Villrein er generelt sårbar for forstyrrelser fra ferdsel, og villreinen i Rondane er regnet som spesielt sky. Ved forstyrrelser av villrein generelt sett er oppdagelses-, frykt- og fluktavstander hos villreinen typisk 500-700m eller mindre. Avstand flyktet er også i størrelsesorden 500m. Villreinbestanden i Rondane-Dovre regionen utmerker seg som mer sky enn rein fra andre områder, og har en betydelig større fluktavstand ved forstyrrelse (2,5-3km). De viktigste negative effektene av forstyrrelse for reinen om vinteren, er at den bruker energi på frykt og flukt, og at den samtidig taper beitetid i en periode av året da den er ekstra sårbar.

Aktiviteten kan også være noe konfliktfylt opp mot annen type friluftsliv i området. Store organiserte grupper tar naturlig nok noe større plass i terrenget enn enkeltpersoner og mindre grupper. I tillegg legger større grupper beslag på forholdsvis store områder ved denne type aktivitet. I dette tilfellet er også gruppa uniformert, noe som kan oppleves som mer konfliktfylt i forhold til andre brukere av området.

Området sør for Spranget er pr. i dag «tilrettelagt» med preparert skiløyper. Fra Mysuseter er det preparert løype fram til Spranget (løype nr. 29 i kart 2). Her går den preparerte løypa over Ula før den svinger ned til Mysuseter igjen (løype nr. 31 i kart 2). I tillegg går det preparert løype langs nasjonalparkgrensen fra Tjønnbakken og sørøstover til Glitra og ned til Furusjøen (løype nr. 28 i kart 2). I tillegg er det også stikket løype til Rondvassbu fra 10. februar (løype 33 i kart 2).

De arealene som er skissert tillatt med rød skravering i kart 1, blir av nasjonalparkforvalter vurdert som forholdsvis lite konfliktfylte i forhold til aktiviteten som er omsøkt. Søker har derimot et ønske om også å kunne bedrive aktiviteten lenger nord for Spranget, og noe lenger inn langs Glitra, østover fra fremre Gjetarbue. Dette blir vurdert til å være mer konfliktfylt i forhold til opplagte vinterbeiteområder for villreinen i områdene rundt Glitterdalen. Arealet nord for Spranget kan også være konfliktfylt opp mot villrein. Her har man problematikken rundt villreinens opphørte bruk av området som et krysningspunkt mellom de nordlige og midtre delene av Rondane. Villreinens tidligere ferdsel øst-vest over Store Ula er et trekk som er ønskelig at villreinen tar i bruk igjen. Selv om det på denne tiden av året er noe ferdsel langs kvistet løype til Rondvassbu, vil det være uheldig av forvaltningsmyndigheten å legge til rette for økt organisert bruk av området, som innbefatter at større grupper bruker området til overnatting over flere døgn. Det blir derfor anbefalt at skravert område vest for Spranget kan disponeres til isklatring og bygging av taubane, og at skravert område langs Glitra brukes til snøhulegraving. Om disse arealene ikke tilfredsstiller kravet, må andre områder utenfor Rondane nasjonalpark benyttes (eksempelvis nærområdene rundt Mysuseter som Ranglarhø, Furusjøen eller Kringsæterfjellet).

Ved gjennomføring av aktivitetene etter gitte vilkår vil dette sannsynligvis ikke påvirke verneverdiene i området nevneverdig. Det vil derfor ikke bli vurdert å ta i bruk føre-var-prinsippet (§ 9). Den samlede

belastningen på området blir vurdert som tilfredsstillende dersom angitt areal benyttes og vilkår følges. Men den samlede belastningen må vurderes fortløpende ved andre henvendelser og ved eventuelle senere forespørsler (§ 10). Når såpass store grupper er samlet på mindre områder vil det ofte bli noe avfall både i form av søppel og menneskelig avfall. Dette vil være negativt for naturmiljøet og for andre brukere av området i ettertid. Det vil derfor bli stilt krav om god håndtering av søppel og etablering av latrine som kan fraktes ut av området etter bruk (§11). § 12 i naturmangfoldloven regnes som ikke relevant i denne saken.

Konklusjon

Nasjonalparkforvalter mener at det kan gis tillatelse til organisert ferdsel innenfor avgrenset område markert med rød farge på kart innenfor Rondane nasjonalpark på gitte vilkår.

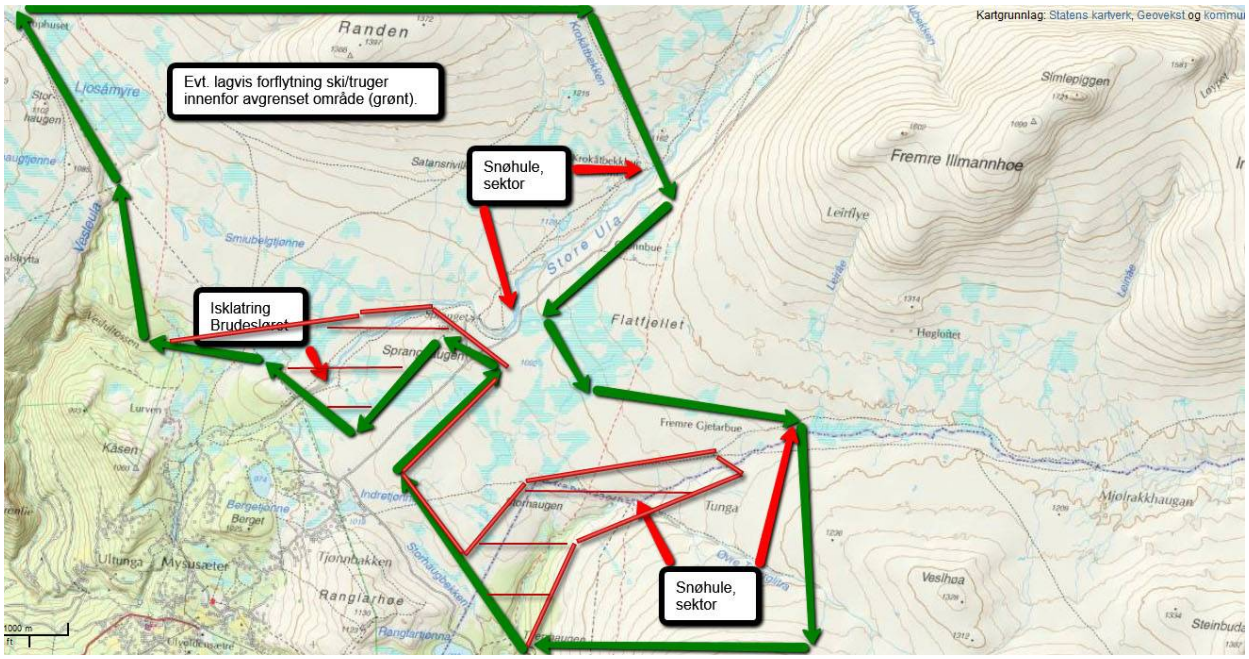

Kart 1. Grønn avgrensning viser omsøkt område og tekstbokser viser hvor søker ønsker å gjennomføre aktivitetene. Rød skravert avgrensning viser nasjonalparkforvalter sin anbefaling for tillatt område.

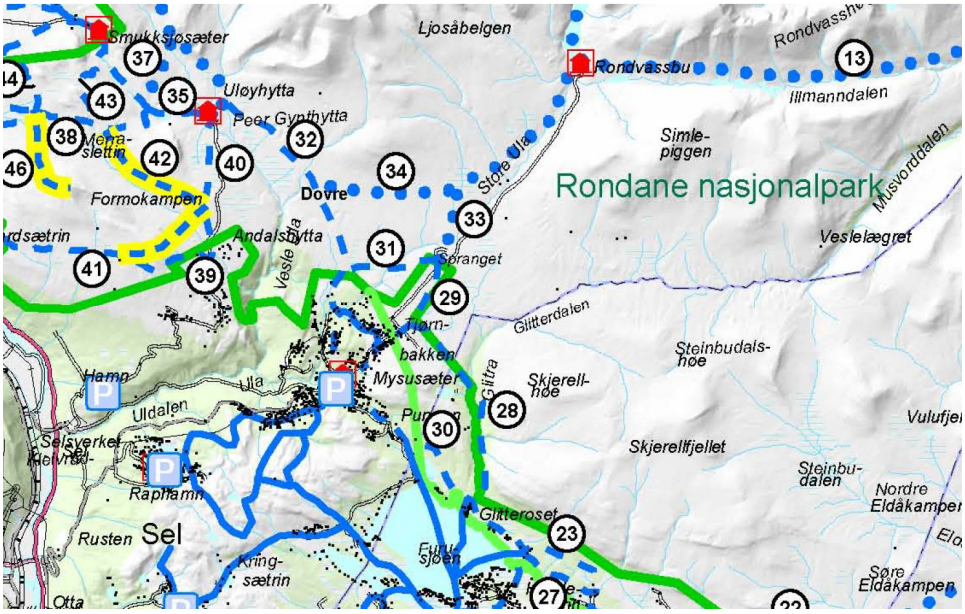

Kart 2. Kart over skiløyper rundt Spranget.